

Do druku nr 2267

DPP-DPPZO1.072.33.2022.SP

Warszawa, 01 czerwca 2022 r.

Szanowny Pan

Dariusz Salomończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

SEKRETARIAT Z-CY SZEFKA KŚ

L.dz. DS. 175.361.2022

Data wpływu: 3.06.2022

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-KP-020.144.12.2022

Data wpływu 03.06.2022

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z Pana prośbą o przedstawienie opinii wobec *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych* (druk sejmowy nr 2267/IX kad.; dalej: „projekt ustawy”), w zakresie właściwości Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: „UKNF”), wyjaśniam co następuje.

1. *Założenia projektu ustawy.* Propozycja legislacyjna zakłada zmianę ustawy z dnia 30 listopada 1995 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych (dalej: „ustawa o pomocy państwa”), poprzez dodanie do niej art. 12b-12e. Projekt ustawy wprowadza regulacje pozwalające konsumentom-kredytobiorcom na zawieszenie spłaty kredytów. Oprócz przesłanki podmiotowej (legitymowanie się statusem konsumenta w rozumieniu art. 22¹ kodeksu cywilnego), krąg beneficjentów tej instytucji został określony również poprzez wskazanie rodzajów umów kredytu zawartych przez kredytobiorcę. Kredytobiorca może skorzystać z instytucji zawieszenia spłaty kredytu jeśli zawarł przed 1 maja 2022 r. jedną z następujących umów: a) kredytu konsumenckiego, w rozumieniu ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim; b) kredytu hipotecznego, w rozumieniu ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami; c) kredytu (zwana przez projektodawców „umową o kredyt”), o której mowa w art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (zob. dodawany art. 12b ust. 1 oraz art. 12c ustawy o pomocy państwa). Zawieszenie spłaty kredytu może dotyczyć wyłącznie jednego kredytu (jednej umowy kredytu; art. 12b ust. 2 ustawy o pomocy państwa). Ponadto, w projekcie *explicite* wskazuje się, że warunkiem ograniczającym

skorzystanie z instytucji zawieszenia spłaty kredytu nie jest wysokość dochodu gospodarstwa domowego konsumenta-kredytobiorcy (art. 12b ust. 1 ustawy o pomocy państwa).

Tym samym istotą projektu ustawy jest wprowadzenie nowej instytucji pomocy kredytobiorcom polegającej na zawieszeniu spłaty kredytu, która może nastąpić na wniosek kredytobiorcy na okres wskazany przez niego, jednak nie krótszy niż 3 miesiące i nie dłuższy niż 10% okresu kredytowania określonego w umowie kredytu (art. 12b ust. 5 ustawy o pomocy państwa). Skutki zawieszenia spłaty kredytu zostały określone w art. 12b ust. 6-9 (zawieszenie dokonywania wszelkich płatności wynikających z umowy kredytu, za wyjątkiem opłat ubezpieczeniowych) oraz art. 12d (wydłużenie terminu zawieszenia w przypadku zbiegu instrumentów pomocowych) i art. 12e (rozłączność instrumentów pomocowych) ustawy o pomocy państwa.

Projekt ustawy zakłada wejście w życie nowelizacji 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. *Dotychczasowe stanowisko UKNF.* Projekt ustawy wpisuje się w podejmowane przez ustawodawcę od 2015 r. inicjatywy mające na celu wsparcie kredytobiorców. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym efektem tych działań jest ustawa z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2138, z późn. zm.; dalej: „u.w.k.”). Komisja Nadzoru Finansowego (dalej: „KNF”) odniosła się w pismach z 22 września 2015 r. (znak: DPP-WOPI/024/42/5/15/MS/AJ) oraz 6 października 2017 r. (znak: DPP-WOPI/024/47/6/17/MS) do pierwotnego poselskiego projektu ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej (druk sejmowy nr 3859/VII kad.) oraz nowelizacji u.w.k. z 2019 r., czyli prezydenckiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (druk sejmowy nr 1863/VIII kad.). W stanowisku KNF z 22 września 2015 r., wskazując na generalną zasadę kształtowania kryteriów wsparcia, podkreślono, że: „W przypadku rozwiązań o charakterze pomocowym, szczególnie istotne jest takie określenie kryteriów przyznawania pomocy, aby nie prowadziły one do nierównego traktowania obywateli, czyli do sytuacji, gdy do udzielenia pomocy kwalifikuje się osoba o sytuacji finansowej lepszej niż inna osoba, która jednak ustawowych kryteriów nie spełnia”. Natomiast w piśmie z 6 października 2017 r. wyjaśniono, że regulacje projektu ustawy stanowią „rozsądny kompromis pomiędzy realizacją celu społecznego, jakim jest udzielenie pomocy kredytobiorcom, a koniecznością uniknięcia zagrożenia dla stabilności sektora bankowego obciążonego kosztami tego wsparcia”. Tezy te, czyli obowiązek ukształtowania warunków pomocy kredytobiorcom w taki sposób, aby: a) spełniały wymogi konstytucyjnej zasady równości, b) nie naruszały stabilności sektora bankowego oraz c) przy zachowaniu dwóch powyższych, maksymalizowały pomoc potrzebującym kredytobiorcom, są również adekwatne w przypadku projektu ustawy i należy je podtrzymać.

3. *Ocena projektu ustawy.* Obok ww. ogólnej tezy o warunkach wsparcia kredytobiorców trzeba przedstawić uwagi szczegółowe. Projekt ustawy koncentrując się na umożliwieniu skorzystania z tzw. wakacji kredytowych przez kredytobiorców będących konsumentami wyznacza bardzo szeroki krąg beneficjentów ustawy. Po pierwsze dlatego, że odnosi się zarówno do kredytów konsumenckich, hipotecznych, jak również obejmuje wszelkie inne zobowiązania kredytowe, poprzez odwołanie do art. 69 ustawy Prawo bankowe. Po drugie, projekt ustawy nie zawiera ograniczeń odnoszących się do sytuacji finansowej kredytobiorcy. Takie ukształtowanie grupy kredytobiorców uprawnionych do ubiegania się o pomoc trzeba ponownie rozważyć. Podkreślić trzeba także, że projekt ustawy nie uwzględnia specyfiki różnych produktów oferowanych przez banki.

Projekt przewiduje, że zawieszenie spłaty kredytu następuje z dniem doręczenia kredytodawcy wniosku kredytobiorcy o zawieszenie spłaty kredytu, a samo zawieszenie może trwać minimum 3 miesiące, nie więcej niż 10% pierwotnego okresu kredytowania. Tym samym okres zawieszenia spłat kapitałowo-odsetkowych wpływa na wydłużenie okresu kredytowania. Projektodawcy nie określili jednak, czy kredytobiorca-konsument może skorzystać z zawieszenia raz czy wielokrotnie. Przy braku uregulowań odnośnie „podziału” wakacji w przypadku nowo udzielonego kredytu mieszkaniowego okres wakacji kredytowych mógłby wynieść nawet 2,5 roku.

Biorąc powyższe pod uwagę, trzeba zaznaczyć, że znacząco mniej rygorystyczne ukształtowanie kryteriów spłaty kredytu (wprowadzenie nowych instrumentów pomocowych) może prowadzić do erozji poczucia odpowiedzialności gospodarstw domowych za podejmowane decyzje finansowe.

Z poważaniem,

Marcin Mikołajczyk

Zastępca Przewodniczącego

Komisji Nadzoru Finansowego

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/